

ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Број: _____
Датум: _____
Београд, Господара Вучића бр. 50

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА БЕЗБЕДНОСТИ,
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Наставно-научног већа Факултета безбедности Универзитета у Београду број 452/7, донетом на седници 07.09.2015. године, именована је Комисија за оцену докторске дисертације кандидата **мр Гаврила Остојића** под насловом *„Контрола ресурса твјаће воде као извор регионалних сукоба“*, у саставу:

1. проф. др Дејана Јовановић Поповић, председник
2. проф. др Радомир Милашиновић, члан
3. проф. др Мирољуб Милинчић, Географски факултет, члан

Комисија је проучила достављени рукопис докторске дисертације и Наставно-научном већу подноси следећи

**РЕФЕРАТ
О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ**

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ДИСЕРТАЦИЈИ

Кандидат **мр Гаврило Остојић** рођен је 23.09.1975. године у Пљевљима, Република Црна Гора. Завршио је гимназију у Пљевљима – природно-математички смер. У току 1994. године уписује Војну Академију – одсек АРЈ ПВО, при чему се у четвртој години школовања опредељује за усмерење – ракетне јединице ПВО. Академију завршава 1998. године и

Указом Председника Републике, унапређен је у чин потпоручника и распоређен је у одговарајуће јединице ПВО. Тренутно ради у Ваздухопловном заводу „Мома Станојловић“.

Последипломске студије Одбране, безбедности и заштите, смер Заштите уписао је школске 2001/2002 године. Магистарски рад под насловом „Управљање ризицима у заштићеном природном добру специјални резерват природе Карађорђево“ одбранио је 30.10.2009. године (ментор др Зоран В. Чворовић, доц.), чиме је стекао звање магистра наука Одбране, безбедности и заштите, смер наука Заштите. Тема његове докторске дисертације „Контрола ресурса пијаће воде као извор регионалних сукоба“ је одобрена 2011. године.

У јануару 2010. године је изабран у редакцијски колегијум часописа „Заштита у пракси“ – часопис за заштиту на раду, правну, здравствену, еколошку и заштиту од пожара. Мр Гаврило Остојић објавио је следеће радове:

М-23 (Рад у међународном часопису)

1. Popovic, D. J., Ostojic, G., Milincic, M. A., Djordjevic, T., Sabic, D. & Tatalovic, A. D. (2015) Climate Change and Regional Conflicts in the Southern Europe with An Emphasis on the Balkan Peninsula Over the Past Two Millenia. *Journal of Environmental Protection and Ecology*, 16 (2): 539-549.

М-51 (Водећи часопис националног значаја)

1. Остојић, Г., Јовановић Поповић, Д. & Милинчић М. А. (2016) Ресурси пијаће воде као извор израелско-арапских конфликта, *Војно дело*, бр.2. Уверење број: 439/1, од 07.10.2015. године.
2. Остојић, Г. (2015) Значај необновљивих природних ресурса за националну безбедност. *Војно дело*, 67 (2): 60-83.
3. Остојић, Г. (2014) Еколошке избеглице: Директан или индиректан пут до конфликта. *Војно дело*, 66 (1): 51-83.
4. Остојић, Г.& Благојевић, М. (2011) Примена хегемоније у решавању међународних спорова око ресурса пијаће воде. *Међународни проблеми*, 63 (3): 359-391.

Остали радови:

1. Остојић, Г. (2013) Природне и технолошке катастрофе. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 228, Београд.

2. Остојић, Г. (2012) Прећишћавање воде и улога наноматеријала у одрживом развоју пијаће воде. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 219, Београд.
3. Остојић, Г. (2011) Користи и опасности од батерија. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 206, Београд.
4. Остојић Г. (2011) Озонски омотач и озонске рупе. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 202, Београд.
5. Остојић Г. (2011) Енергија ветра, *Часопис Заштита у пракси*, бр. 197, Београд.
6. Остојић, Г. (2010) Стање и заштита водених ресурса. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 195, Београд.
7. Остојић Г. (2010) Угроженост и заштита биодиверзитете. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 190, Београд.
8. Остојић, Г. (2010) Индустриски и комунални отпад у животној средини. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 189, Београд.
9. Остојић, Г. (2009) Соларна енергија. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 184, Београд.
10. Остојић, Г. (2009) Амброзика као опасан алерген. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 181, Београд.
11. Остојић, Г. (2009) Медицински отпад. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 178, Београд.
12. Остојић, Г. (2008) Штетност киселих киша. *Часопис Заштита у пракси*, бр. 166, Београд.
13. Остојић, Г. (2002) Стање животне средине у условима техничко-технолошког развоја. *Дрварски гласник*, број 39-40.
14. Остојић, Г. (2002) Последице рата на животну средину на простору СРЈ. *Екологија*, бр.2.

Докторска дисертација кандидата мр Гаврила Остојића под називом „Контрола ресурса пијаће воде као извор регионалних сукоба“ написана је на 547 страна текста. Дисертација садржи следеће целине: Резиме на српском и на енглеском; Садржај; Увод; Прво поглавље под насловом „Теоријско-методолошки оквир истраживања“ 56 страна (1-56); Друго поглавље „Улога, значај и стање ресурса пијаће воде у свету – историјски преглед“ 36 страна (57-92); Треће поглавље „Фактори и чиниоци угрожавања ресурса пијаће воде 80 страна (93-172), Четврто поглавље „Регионални сукоби око валоризације и контроле водених ресурса“ 133 стране (173-305); Пето поглавље „Анализа међународних сукоба око контроле и коришћења ресурса пијаће воде“ 49 страна (306-354); Шесто поглавље „Еколошке избеглице: директан или индиректан пут до конфликта“ на 49 страна (355-403); Седмо поглавље „Иновационе технологије - Потенцијална улога наноматеријала у одрживом развоју водних

ресурса“ 36 страна (404-439); Закључак 21 страна (440-460); Литература 76 страна (461-536); и Прилози 11 страна (537-547). Текст дисертације садржи 219 фуснота; основна литература обухвата 621 консултованих јединица стране и домаће литературе; 20 графикана; 1 мапу; 46 табела; 36 слика; 49 скраћеница; и 27 релевантних интернет адреса.

2. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У одређивању предмета истраживања кандидат полази од чињенице да је пијаћа вода незаобилазан и веома битан фактор друштвено економског развоја сваке земље и да се све више јавља као дефицитаран ресурс на глобалном нивоу. Потребе за водом енормно брзо расту због антропогених фактора: пораста светске популације, увећаног обима привредних и индустријских активности и климатских промена. Имајући то у виду, намеће се као императив да је управљање водним ресурсима битан и важан задатак времена у коме живимо. Током историје људског друштва количина и квалитет ресурса пијаће воде на Планети се константно смањивао, при чему је дошло до пораста тензија и напетости између држава. Тежња да се оствари доминација над оскудним ресурсима пијаће воде у аридним и субаридним регионима имала је за последицу увећан број конфликтних ситуација које су се често решавале употребом силе.

Приликом теоријског одређења предмета, кандидат је спровео темељну, на савременој литератури засновану, анализу (за потребе његовог рада најрелевантнијих) појмова, шта је вода и река, какви могу бити водотоци, шта су језера, површинске и подземне воде, речни сливови, међународне реке, водени стрес, хронични недостатак воде, наводњавање, ресурси, природни ресурси, одрживи развој, становништво, конфликт, безбедност, национална безбедност, еколошке избеглице, те нанотехнологија.

Приликом просторног, временског и дисциплинарног одређења предмета дисертације, кандидат истиче – а то се у његовом тексту и потврђује – да истраживање које предузима ставља акценат на контролу и управљање ресурсима пијаће воде поготово у аридним и субаридним регионима у свету, при чему неће бити ограничено временским и територијалним оквирима (отуда се у раду налазе одељци везани за историју конфликта око ресурса пијаће воде у различитим регионима у свету, током историје људске цивилизације), те да мулти- и интер-дисциплинарни приступ истраживању, какав је предузео, представља строго уважавање суштине истраживаних проблема – јер ови се, наиме, уписују у многе области (безбедност, право, међународне односе, географију, социологију, историју пољопривреду, климатологију, опште биологије, етнологије као и антропологије) и у њиховом међупростору стичу своју физиономију.

Научни циљ кандидатове дисертације у директној је вези с њеном проблемском мотивацијом и састоји се, пре свега, од идентификације ризика и претњи, као и безбедносне аспекте везане за очуваност и потрошњу ресурса пијаће воде. Сходно томе, истраживање обухвата и сагледава могућности коришћења воде за пиће, у појединим регионима у мери која задовољава потребе људи, без изазивања тензија, сукоба и неспоразума, а који за последицу могу да имају губитак људских живота или територијалних претензија.

Апликативни (практични) циљ кандидатове дисертације је свеобухватна потреба за заштитом, унапређењу заштите, одрживим управљањем и очувању ресурса пијаће воде, а у циљу унапређења регионалне сарадње и превентивног деловања на проблеме везане за све веће потребе за истом у свету. Све те активности су посматране како појединачно по земљама, територијама, тако и јединствено у свету. Стечена искуства и сазнања треба да се сврсисходно употребе, јер објективну реалност, са којом се популације сусрећу у сфери дефицитарности пијаће воде, како би се овај обновљив, али ограничен природни ресурс, одрживо користио, без расипања, непотребног загађивања и уништавања квалитета, а који значи будућност опстанка садашњих и будућих генерација.

3. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ОД КОЈИХ СЕ ПОШЛО У ИСТРАЖИВАЊУ

Као прелиминарну поставку (која се наслања на већ одређени проблем и циљ истраживања), која ће га довести до генералне хипотезе рада, кандидат узима то да садашњи ниво одрживог управљања и коришћења ресурса пијаће воде у свету сложених међународних односа и различитих потреба и националних интереса, не обезбеђује гаранцију регионалног мира. Стога кандидатова генерална хипотеза гласи:

„Садашњи ниво одрживог управљања и коришћења ресурса пијаће воде у свету не обезбеђује гаранцију регионалног мира“

Дакле, кандидатова полазиште истиче да у данашњем свету сложених међународних односа и различитих националних потреба и интереса, ниво одрживог управљања и коришћења ресурса пијаће воде, на регионалном нивоу, није подигнут на довољно висок ниво. Ово има за последицу да свака страна у конфликту сматра да има суверено право да управља својим ресурсима пијаће воде у складу са својим интересима и било какво мешање са стране или узурпирање „њихових“ ресурса пијаће воде је директан акат на њихову националну безбедност, а што не обезбеђује гаранцију регионалном миру. Кандидат посебно истиче примере у аридним и субаридним подручјима у свету у којима су ресурси пијаће воде дефицитарни, при чему потребе за истим еномрно брзо расту, што доводи до нарушавања

регионалног мира и чему доприносе конфликтне ситуације изазване различитим националним интересима и потребама.

Овако постављен хипотетички оквир је у тексту дисертације и потврђен, и то све већим бројем конфликтних ситуација, нарочито од почетка XXI века, поготово у оним регионима у свету у којима је ресурс пијаће воде природно дефицитаран.

4. КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДИСЕРТАЦИЈЕ

У првом поглављу („Теоријско-методолошки оквир истраживања“), који се састоји од шест подпоглавља, кандидат износи прелиминарно представљање свог истраживања, образлажући његов проблем, предмет, циљеве, хипотетички и методолошки оквир, те његову научну и друштвену оправданост.

Друго поглавље („Улога, стање и значај ресурса пијаће воде у свету – историјски преглед“) састоји се од два подпоглавља. У првом подпоглављу кандидат износи улогу и значај ресурса пијаће воде за човека кроз историју људске цивилизације, при чему се посебно осврће на период до и после индустријске револуције, односно улогу и значај ресурса пијаће воде до и после индустријске револуције. Историјски преглед, везан за улогу и значај ресурса пијаће воде, у овом поглављу обухвата период од настанка модераног човека (*Homo Sapiens*) пре отприлике 200.000 година, па преко преласка на пољопривредни начин производње пре око 10.000 година и настанка првих градова и држава у Старом веку, затим Средњи и Нови век до индурстијске револуције. Овде је посебно истакнут период после индустријске револуције до данашњих дана и нераскидиву улогу ресурса пијаће воде у развоју људског друштва. У другом поднаслову кандидат износи историјски преглед стања пијаће воде у свету дајући осврт на стање ресурса пијаће воде до XX века, као и на стање ресурса пијаће воде од почетка XX века до данас..

Трећи део („Фактори и чиниоци угрожавања ресурса пијаће воде“), састоји се од три подналова у којима се разматрају фактори и чиниоци који угрожавају ресурсе пијаће воде у свету. Прво подпоглавље обрађује један од основних чинилаца угрожавања ресурса пијаће воде, а то су демографски чиниоци. Наводећи последице убрзаног раста светског становништва, раста урбаних средина као и сеобе и миграције становништва, кандидат истиче како је наведени чинилац током историје утицао на угрожавања ресурса пијаће воде. У почекту развоја људске цивилизације, како даље истиче, ресурси пијаће воде су били довољни да задовоље основне потребе за истом, међутим како је број становника у свету растао, поготово од 50-их година XX века, како су расле урбане средине и повећавао се број људи у њима (сеобом, миграцијама или природним прираштајем) ресурси пијаће воде су

постали све више дефицитаран ресурс, који не може да подмири све веће потребе човека за њим. Потрошња пијаће воде у појединим регионима се повећала до те мере да вишеструко превазилази годишње обновљиве резерве воде, што је био један од главних окидача за појаву конфликта. У другом подпоглављу кандидат као фактор и чиниоце који угрожавају ресурсе пијаће воде наводи развој и раст пољопривредне и индустријске производње. Растом популације, расту потребе за храном – расте пољопривредна производња, а напредак људске цивилизације и бољи услови живота су обезбеђени развојем и растом индустрије. Током развоја људске цивилизације пољопривредна и индустријска производња је постала највећи потрошачи пијаће воде, а сам напредак, развој и њихово ширење је данас немогуће обезбедити без довољних количина пијаће воде, чије потребе се свакодневно увећавају. Значај климатских промена на расположиве ресурсе пијаће воде је тема трећег поднаслова, где кандидат указује како и на који начин климатске промене утичу на ресурсе пијаће воде. Представљајући анализе различитих релевантних међународних организација и радова научника, кандидат објашњава негативне утицаје климатских промена и то кроз: ефекат стаклене баште, затим промене које настају и које ће настати због промена у режиму воденог (круга) циклуса, смањења глечера и снежног покривача и на крају кроз пораст суша. Такође, у овом поглављу је извео могуће последице које ће довести климатске промене до краја XXI века на ресурсе пијаће воде.

Четврти део дисертације („Регионални сукоби око валоризације и контроле водених ресурса“) састоји се од четири подпоглавља. У првом подпоглављу, кандидат истиче растући дефицит ресурса пијаће воде - ширење географске жеђи и његове негативне ефекте у свету, а који се огледају у порасту тензија и конфликта на регионалном нивоу. Такође, у овом поднаслову посебно анализира пораст тензија и конфликта и то у аридним и субаридним регионима на Азијском и Афричком континенту. Друго подпоглавље („Хронологија сукоба-конфликата због контроле и експлоатације ресурса пијаће воде“), дели на два дела. У првом делу анализира хронологију сукоба-конфликата због контроле и експлоатације ресурса пијаће воде у свету у периоду до XX, док други део представља анализу за период од почетка XX века до данас (посебно наглашава овај период у којем као последица убрзаног развоја људске цивилизације долази до све веће потрошње и раста потражње за пијаћом водом што знатно увећава број конфликта око воде). У трећем и четвртном подпоглављу кандидат обрађује регионална подручја са великим ризиком од избијања конфликта (басен реке Нила, реке Јордана, басен Аралског језера и басен река Тигра и Еуфрата), односно потенцијална регионална жаришта (басене река: Ганг-Брамапутра, Хан, Инцомати, Кунене, Кура-Аракс, Ла Плата, Лемпа, Лимпопо, Меконг, Об (Ертис), Оканагва, Оранже, Салвен, Сенегал, Тумен, Замбези и басен језера Чад).

У петом поглављу („Анализа међународних сукоба око контроле и коришћења ресурса пијаће воде“) дисертације кандидат, кроз три подпоглавља, обрађује сукоб интереса између држава које су дефицитарне ресурсима пијаће воде, затим анализира досадашње конфликте и сукобе око ресурса пијаће воде на регионалном нивоу. У том смислу кандидат даје анализу конфликта и сукоба на Азијском, Афричком, као и на Америчком континенту – простор Северне и Јужне Америке. Из овог поглавља бисмо као нарочито занимљиво издвојили треће подпоглавље („Анализа климатских промена и регионалних сукоба у Јужној Европи и на Балканском полуострву у протекла два миленијума“), где је кандидат анализирао утицај климатских промена на сукобе и конфликте у Јужној Европи и на Балканском полуострву. Применом корелационе анализе, утврдио је како су и на који начин, климатске промене, утицале на пораст или смањење броја конфликта на тлу данашње Јужне Европе и Балканског полуострва у последњих два миленијума, односно одредио је међусобну зависност-утицај температурних промена на конфликте. Такође, коришћењем различитих филтера, у оквиру корелационе анализе (Moving average filters and Hamming window) потврђује поузданост добијених података, односно указује да примена различитих филтера битно не утиче на добијене резултате. Основни циљ ове анализе је био да се укаже како климатске промене утичу на конфликте, односно како климатске промене које на директан или индиректан начин утичу на расположивост есецијанлих природних ресурса, а међу којима је и пијаћа воде, утичу на појаву конфликта. У овом подпоглављу кандидат је утврдио да је за време првог миленијума популација у Јужној Европи и на Балканском полуострву била склонија конфликтима за време топлог периода, док је за период другог миленијума била склонија конфликтима за време хладног периода. Поређењем климатских промена и конфликта у новијој историји – период после Другог светског рата, утврђена је веома висока негативна девијација $r = -0,82$, што указује да је веза између конфликта и климатских промена веома значајна. На основу овога закључује, да је људска популација на простору Јужне Европе и Балканског полуострва била склонија конфликтима и ратовима за време хладнијег периода, када су расположиви ресурси мање доступни.

У шестом поглављу („Еколошке избеглице: директан или индиректан пут до конфликта“) кандидат, у следу од четири поглавља, дефинише појам еколошких избеглица, наводи трендове пораста еколошких избеглица у свету, затим наводи узроке појаве еколошких избеглица и у задњем делу наводи последице пораста еколошких избеглица у свету. Имајући у виду очекивани пораст људске популације и претпоставке о будућим климатским променама, које ће утицати на доступност појединих расположивих природних ресурса (међу њима и пијаће воде) неопходних за нормално функционисање људске популације, кандидат с правом претпоставља да ће доћи до увећања броја еколошких

избеглица у свету. Овако увећање броја еколошких избеглица, поготово у оним регионима у којима већ данас постоји велики стрес у животној средини (Африка, Азија и Латинска Америка) могу довести до пораста оружаних сукоба и конфликта.

Седми део дисертације („Иновационе технологије - Потенцијална улога наноматеријала у одрживом развоју водних ресурса“) који се састоји од седам подпоглавља, обрађује потенцијалну улогу нанотехнологије која може умногоме да позитивно утиче на одрживи развој водних ресурса у свету. Нанотехнологија представља способност да се врши контрола и коришћење супстанци и материјала на атомском нивоу у размерама од 1-100 nm. Развој и напредак нанотехнологије на пољу одрживог развоја ресурса пијаће воде, се огледа у три велике категорије и то: филтрирање пијаће воде, санација и дезинфекција пијаће воде. Примена наноматеријала последње генерације, омогућиће да се на релативно лак и брз начин врши пречишћавање и уклањање нечистоћа и опасних материја из воде, чиме би ресурси пијаће воде, били доступни свим људима, а поготово оним који живе у аридним и субаридним регионима у неразвијеним или полуразвијеним земљама. Ради се углавном о земљама које данас имају велики проблем у обезбеђивању довољних количина ресурса пијаће воде. Због наведених особина и брзог развоја у овој области, омогућено је добијање здраве и чисте пијаће воде, поготово у аридним и субаридним регионима који већ данас имају озбиљан проблем са обезбеђењем исте.

У „Закључку“ кандидат даје синтетички преглед резултата свог истраживања и доводи их у везу с постављеним циљевима истраживања. Поред резимирања главних резултата истраживања, кандидат у овом поглављу износи и предлоге којима би се смањила опасност од избијања конфликта око ресурса пијаће воде у свету, а у циљу очувања регионалног-међународног мира. Кандидат закључује да ће последице глобалног загревања у будућности вероватно довести до насилних сукоба између земаља у Јужној Европи и на Балкану. Он наводи да будућа истраживања могу укључивати више делова узрочног ланца, на пример, климатске промене, оскудицу пољопривредних ресурса, економску нестабилност и конфликте. Такође, кандидат сматра да би побољшана статистичка анализа била од велике користи за даља истраживања у овој области.

5. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ресурси пијаће воде су нераскидиво и уско везани за развој и напредак људског друштва, а у савременом свету представљају незаобилазан и веома битан фактор друштвено економског развоја сваке земље. Имајући у виду да потребе за водом енормно брзо расту због антропогених фактора (пораста светске популације, увећаног обима привредних и

индустријских активности и климатских промена), тежња да се оствари доминација над оскудним ресурсима пијаће воде, а посебно у аридним и субаридним регионима имала је за последицу увећан број конфликтних ситуација које су се често решавале употребом силе. Иако је овај проблем у светској литератури врло актуелан, релативно мали број аутора је анализирао сукобе и конфликте проузроковане контролом ресурса пијаће воде. С обзиром на ту чињеницу постојала је оправдана потреба за овако опсежним истраживањем које ће понудити поједина решења, а која ће имати за циљ одрживо управљање и одрживу употребу ресурса пијаће воде поготово у аридним и субаридним регионима који природно имају недостатак пијаће воде, а све у циљу обезбеђења регионалног-међународног мира.

Са академског аспекта, добијени резултати и примењена методологија у раду указује на који начин ресурси пијаће воде изазивају регионалне сукобе. Међутим, оваква врста истраживања оставља за собом одређена питања отворена, с обзиром да проблематика везана за ресурсе пијаће воде и регионалне сукобе, захтева истраживања интердисциплинарног карактера. Услед недостатака или непостојања података у неопходној форми, одређени индикатори нису могли бити узети у разматрање, а значајни су за идентификацију реалног стања. Због тога је неопходно наставити систематско проучавање и анализу одрживог управљања и коришћења ресурса пијаће воде уопште, и у процес укључити што већи број стручњака, како би се омогућило коришћење свих доступних и савремених података, а добијени резултати омогућили оптимални ниво управљања и коришћења ресурса пијаће воде, а у циљу обезбеђењу регионалног, односно међународног мира.

Такође, сматрамо да је кандидат успео да детаљно анализира факторе и чиниоце који утичу на расположивост ресурса пијаће воде и да анализира не само досадашње конфликте и сукобе око коришћења и расподеле овог ресурса у свету, већ и да анализира утицај климатских промена на конфликте и сукобе у овом региону, односно у Јужној Европи и Балканском полуострву. Анализа је показала да сукоб може бити последица хладног времена на тлу Јужне Европе и Балканског полуострва у последња два миленијума. Наравно то не значи да топлија клима представља гарант мира. Кандидат је обрадио крајњи узрок (климатске промене) и финални ефекат (насилни сукоби). У том смислу, а у добијању потпуније слике везане за еколошку безбедност водних ресурса, кандидат предлаже настављање истраживања која би обухватила више делова узрочног ланца сукоба (на пример, климатске промене, пољопривредна производња, тешка економска ситуација, насилни сукоб). Нема сумње да би прецизнија статистичка анализа о вези између климатских промена и конфликта била од велике користи у будућности.

Према проценама многих међународних институција и студија научника, до 2050. године у свету би могло да буде око 200 милиона нових еколошких избеглица. Научни

допринос ове дисертације огледа се и у продубљивљуњу знања о питањима везаним за деградацију животне средине, појаву еколошких избеглица и начине који могу довести до појаве конфликта.

Сматрамо веома значајним што кандидат предлаже развој и употребу иновационих технологија, као што су нанотехнологије за прераду воде поготово у неразвијеним и земљама у развоју, чиме би се знатно умањила дефицитарност овога ресурса и обезбедила регионална стабилност и међународни мир поготово у оним регионима који су природно дефицитарни овим ресурсом.

Комисија је сагласна да је мр Гаврило Остојић увећао фонд знања о насловној теми, поготово у нашем окружењу, што се може искористити као полазна основа за унапређење одрживот управљања ресурсима пијаће воде не само код нас већ и у ширем региону.

Докторска дисертација кандидата мр Гаврила Остојића представља добро заокружену и логичну целину, засновану на релевантној научној и стручној литератури. Својим током и аргументацијом она сведочи о адекватном познавању разматраних проблема. Њени резултати могли би се показати значајним за превазилажење несугласица око расподеле ресурса пијаће воде у свету, а поготово у аридним и субаридним регионима који природно немају довољну количину пијаће воде. Такође, би се могла искористити као препорука, за унапређење развоја и употребу нанотехнологија за пречишћавање воде поготово у неразвијеним и земљама у развоју.

6. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу увида у завршену докторску дисертацију кандидата мр Гаврила Остојића *„Контрола ресурса пијаће воде као извор регионалних сукоба“*, Комисија констатује да је кандидат успешно обрадио пријављену тему. Предмет и циљеви истраживања су ваљано постављени, хипотетички и методолошки оквири рада су кохерентни и засновани на релевантним научним изворима. Кандидат је следио одобрену структуру на коју је сагласност дало Наставно-научно веће Факултета безбедности и Стручно веће Универзитета у Београду.

Кандидат је у периоду израде докторске дисертације објавио један рад 2015. године на М23 листи (Рад у међународном часопису) и четири рада на М51 листи у периоду од 2011. до 2016 године (Водећи часопос националног значаја) који су директно повезани са проблематиком докторске дисертације.

На основу свестране анализе садржаја дисертације, чланови Комисије једногласно оцењују, да докторска дисертација кандидата мр Гаврила Остојића, представља оригинално и вредно научно дело, настало самосталним истраживачким радом.

Имајући у виду напред изнете ставове и значај резултата истраживања, Комисија позитивно оцењује урађену докторску дисертацију и Наставно-научном већу Факултета безбедности Универзитета у Београду једногласно

ПРЕДЛАЖЕ

1. Да прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидата мр Гаврила Остојића под називом „*Контрола ресурса пијаће воде као извор регионалних сукоба*“, и одобри њену јавну одбрану.
2. Да стави на увид јавности оцењену дисертацију и ову оцену у законом предвиђеном року.
3. Да Реферат о завршеној докторској дисертацији и своју одлуку о усвајању реферата достави на сагласност надлежном органу Универзитета у Београду.
4. Да Наставно-научно веће Факултета безбедности по добијеној сагласности одобри јавну одбрану ове докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Проф. др Дејана Јовановић Поповић
Универзитет у Београду – Факултет безбедности

Проф. др Радомир Милашиновић
Универзитет у Београду – Факултет безбедности

Проф. др Миролуб Милинчић
Универзитет у Београду – Географски факултет